

Den Haag loopt los!

Veilige losloopgebieden

Partij voor
de Dieren
Den Haag

Robin Smit | Partij voor de Dieren
RIS311876 | 14 maart 2022

Inleiding

We hebben rekening te houden met elkaar, met dieren en met de natuur. De vrijheid van de één kan alleen beperkt worden als die vrijheid een ander schaadt. In een stad waar tienduizenden honden samenleven met honderdduizenden mensen zijn dit soort afwegingen continu aan de orde.

Mensen hebben een speciale verantwoordelijkheid, omdat we zorg dragen voor de honden die we als gezelschapsdier houden. Het minste dat we kunnen doen is deze verantwoordelijkheid erkennen, gebruik maken van wetenschappelijke kennis over wat honden nodig hebben, en ons uiterste best doen om te zorgen dat we in Den Haag iedereen een prettige leefomgeving kunnen bieden.

Als we falen en onze verantwoordelijkheid niet oppakken zien we de gevolgen: irritatie, onveilige situaties, vervuiling, onnodig lijden. In Den Haag leven veel zorgen over het welzijn van honden, ook door het toegenomen aantal honden in onze stad waar veel uitlaatplekken onder de maat zijn. Jaarlijks int de gemeente meer dan €2 miljoen aan hondenbelasting. Helaas komt dat niet ten goede aan het hondenbeleid. Integendeel. De afgelopen jaren is te weinig in losloop voorzieningen geïnvesteerd.

Gelukkig zijn er veel mogelijkheden om het hondenbeleid te verbeteren. Het helpt hierbij dat:

- Mensen met honden én mensen die overlast ervaren graag hun ervaringen delen.
- Er veel recente wetenschappelijke kennis is over honden en over wat ze nodig hebben.
- We door een andere manier van denken en door gericht te investeren een hele hoop vooruitgang kunnen boeken.

In dit initiatiefvoorstel leiden we u langs deze punten. We hebben fysiek en digitaal een enquête gehouden, met name onder mensen met honden maar ook met input van andere omwonenden. Dankzij de ruim honderd reacties die we binnenkregen hebben we een hoop waardevolle inzichten en suggesties gebundeld. Voor het overzicht van de wetenschappelijke kennis over losloopgebieden zijn we onze dank verschuldigd aan de Koninklijke Hondenbescherming, en dan met name aan hun "Witboek hondenlosloopgebieden en welzijn" uit 2020. Samen met de ervaringen als Partij voor de Dieren tijdens onze jarenlange politieke inzet voor de Haagse honden, is dit voorstel opgesteld met een aantal concrete suggesties voor verbeteringen.

Het is belangrijk dat de politiek dit oppakt. Zij die geen stem hebben worden te vaak achtergesteld, aan de kant geschoven omdat het makkelijk is ze te vergeten. Uiteindelijk lijden we daar allemaal onder. Daarom is het hoog tijd om te luisteren naar ervaringen van ervaringsdeskundigen en om het hondenbeleid te moderniseren. Deze suggesties voor betere losloopgebieden zijn een eerste stap. Den Haag wordt zo de diervriendelijke, duurzame en groene stad waar zorgeloos los lopen vanzelfsprekend is.

Probleemstelling

Door de gehouden enquête worden de probleemsituaties hieronder door ervaringsdeskundigen uiteengezet. In deze probleemstelling beschrijven we nader wat de

problemen zijn die worden gesignaleerd rondom de losloopgebieden. Een achterliggend probleem is dat het Haagse hondenbeleid al sinds 2013 niet meer geactualiseerd is. Maar directe ervaring is uiteindelijk waar het om draait en waar mensen met honden dag in, dag uit tegenaan lopen. Daaruit komen de volgende inzichten:

Zonering en spanningen met gezamenlijk ruimtegebruik

Door de jaren heen is de druk op de recreatieve openbare ruimte gegroeid. Meer mensen willen buiten recreëren. Van buiten sporten, barbecuen op mooie zomerse dagen in het park tot aan het uitlaten van de hond. Allemaal recreanten die elkaar meermaals passeren in dezelfde gebieden. Helaas leidt vaak tot onderlinge spanningen.

"Misschien kan gezien Corona en de toename van wandelaars een informatiecampagne gestart worden hoe wij allen gezamenlijk kunnen genieten van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld dat joggers beseffen dat als zij recht op een hond of hun baasje afrennen, dit als bedreigend ervaren kan worden. Dat mensen die bang zijn voor honden zich bewust zijn dat er loslopende honden in een uitlaatgebied lopen. En als mensen aangeven bang te zijn, honden eigenaren hun hond tijdelijk aanlijnen."

"Honden (jachtdier) en paarden (prooidier) in 1 bos. Ik heb beide dieren, maar waarom de twee in een relatief klein bos samen zijn gebracht (ruiterpad door een uitlaatgebied) is mij een raadsel."

"Fietspad door het bos waar mensen volle vaart overheen crossen, geen rekening houdend met dat er ook honden los kunnen lopen."

"Ruiterpaden zouden niet door een losloopgebied moeten lopen"

Verkeer

Veel honden losloopgebieden en uitlaatstroken bevinden zich naast drukke autowegen, op groenstroken tussen of naast tramrails of naast drukke fietspaden. Hierdoor ontstaan vaak gevaarlijke situaties voor alle verkeersdeelnemers, dus ook voor de honden.

“Er kan op de Waalsdorpervlakte bij het pad naar het oefenterrein van defensie met auto’s worden gereden, (dit pad ligt midden tussen het hondenuitlaatgebied) de wens is dan ook dat daar een 30 zone komt, nu rijden ze daar als een stelletje idioten doorheen, echt heel gevaarlijk voor de honden is het soms levensgevaarlijk, borden met Pas op! Loslopende honden en borden met 30 km per uur erop! Dat zou echt fijn zijn.”

“Bosjes van Poot is erg onveilig. Er rennen veel honden de Nieboerweg op en worden aangereden.”

“Diverse uitlaatstroken langs Segbroeklaan, kunnen ze zo de weg op.”

“Waar het voorzien kan worden van een omheining...DOEN! Maakt het voor mens en dier veiliger. Sowieso de zogenaamde hondenlosloopgebieden naar (drukke) verkeerswegen is een gotspe! Wie dat ooit verzonnen heeft, had beslist geen hond.”

“In de Bosjes van Pex is het onveilig voor de hond. Ook het uitlaatgebied in het Rodekruisplantsoen langs de Segbroeklaan is levensgevaarlijk voor de hond.”

Belang van uitdagend en leuk gebied

Gebieden zijn nu veelal een saai strookje groen gras waar de honden niet worden geprikkeld om natuurlijk gedrag te stimuleren.

“Een hond mag loslopen op een veld wat soms geen 10meter lang is! Zelfs een goudvis mag niet meer in een ronde kom omdat hij anders gek wordt, waarom moet een hond dan dus met die rest stroken groen in de gemeente het maar mee doen? Leg speciale hondenspeeltuinen, bossen en velden aan omhein ze en zorg voor goede beplanting, schaduw en stromend drink en zwemwater”

Natuur

In sommige groengebieden gelden ook de belangen van bijzondere flora.

“Bosjes van Poot, fijn maar pad is vaak erg modderig en te weinig poepafvalbakken op de

zogenaamde ‘olifantenpaadjes’. Iedereen loopt daar en je vindt toch vaak poepzakjes onderweg omdat er geen bak is.”

“Uitlaat plekken weer uitbreiden: er zijn heel veel honden en als er meer plekken zijn waar ze los kunnen is dit minder belastend voor de kwetsbare natuur. Want de huidige losloopgebieden zijn veelal kwetsbaar. “

Ruimte

Veel losloopgebieden zijn klein of heel smal waardoor honden weinig geprikkeld worden om natuurlijk gedrag te vertonen.

“Maak de plekken niet te klein. Een hond heeft toch wel zo’n 2 a3 km nodig.”

“En zeker veel meer losloopgebieden en dan ook echt gebieden dus niet die kleine postzegeltjes zoals een klein veldje grenzend aan de Volendamlaan in de Heiloostraat.”

“Strand: Jammer dat er relatief korte stukjes beloopbaar zijn voor honden, waardoor het op het hondenstrand overvol is (dus meer kans op akkefietjes).”

“Waalsdorpervlakte , maar het stuk waar de hond los mag is eigenlijk te klein.”

“Eigenlijk heeft Den Haag geen enkel groot natuurgebied waarbij de hond voldoende vrij gedrag mag vertonen.”

Socialisatie

Honden worden beperkt in hun mogelijkheden tot interactie en sociale omgang met andere honden door onder andere ruimtegebrek of door de vorm van losloopgebieden.

“Vrij kunnen lopen zonder gevaar dat de hond zich verwond en voldoende ruimte om met andere honden te kunnen spelen”

“Zorg dat er meer ruimte afgeschermd zijn meer honden scholen en socialisatie plekken gecreëerd worden waarbij kennis gedeeld wordt en mensen niet alleen bestraft worden.”

“Sinds corona aanzienlijk drukker, met veel baasjes die te weinig verstand van honden hebben, wat voor gevaarlijke situaties kan zorgen”

Onderhoud/vervuiling/handhaving

Door het toenemende aantal honden en de aantrekkelijkheid van de bestaande losloop voorzieningen ontstaat een hoge gebruiksintensiteit op favoriete veilige losloopgebieden. Als er sprake is van gebrekkig onderhoud en vervuiling leidt dit tot veel problemen.

“Er ligt vaak afval, soms echt gevaarlijk voor honden, maar soms ook gewoon vervelend zoals bananenschillen, klokhuisen en brood (voor de vogels bedoeld wellicht, maar honden eten het op, niet goed voor gezondheid).”

“Daarnaast adviseer ik meer prullenbakken en opruimdiensten van uitwerpselen en het leegmaken van de prullenbakken.”

“Controleer zodat alleen de honden los mogen op de loslooplekken en niet loslopen in de wijk. Brengt soms gevaarlijke situaties.”

“Bij Koekamp is het helaas wel mogelijk om te ontsnappen. Hek sluit slecht en kuilen onder de toegangspoorten geven de mogelijkheid om er onderdoor te kruipen.”

Beoogd resultaat

Er spelen in de openbare ruimte verschillende belangen. De belangen van een groepje mensen die rustig hopen te picknicken zijn anders dan de belangen van een nieuwsgierige snuffelende hond. De belangen van een verkeersdeelnemer die zo snel mogelijk ergens wil zijn verschillen van die van een hond die lekker aan het draven is. En het belang van het ecosysteem dat zich alleen op voedselarme grond ontwikkelt verschilt van die van een hond van wie verwacht wordt buiten een plek te vinden om te poepen. Als deze verschillende belangen onvoldoende gefaciliteerd worden dan is het onvermijdelijk dat gevaarlijke situaties, vervuiling, en stress aan de orde van

de dag blijven. Het gaat vaak om kleine situaties, maar bij elkaar opgeteld ontstaan er problemen waardoor de stad onveilig of onleefbaar wordt voor mens en dier, spanning ontstaat en de natuur achteruit gaat.

Het doel van dit voorstel is om te zorgen dat er aanpassingen in het hondenbeleid, in de informatievoorziening en in de openbare ruimte komen zodat er meer en betere losloopgebieden voor honden komen. Dit vergroot het welzijn van honden, is goed voor de verkeersveiligheid en beschermt kwetsbare natuur beter. Kortom, dit zorgt voor een fijn, groen en diervriendelijk Den Haag.

Voor het hoe en waarom van de aanpassingen hebben we het volgende voor ogen:

- De kaders omschrijven die aangeven waar een geschikt losloopgebied aan moet voldoen.
- Een aanzet geven om bestaande problemen rondom honden losloopgebieden, zowel voor honden als voor omwonenden, te verhelpen.
- Omslag in het denken over honden losloopgebieden, zodat welzijn en beleving van honden beter meegewogen wordt.

Een veilig losloopgebied

De Koninklijke Hondenbescherming (KHB) heeft een witboek, ondersteund door wetenschappelijke onderzoeken, gepubliceerd waarin beschreven staat hoe je als gemeente voor welzijnsvriendelijke hondenlosloopgebieden zorgt. Zoals de KHB aangeeft moet een hond natuurlijk gedrag kunnen tonen om zich goed te voelen. Bij losloopgebieden is het belangrijk dat er voldoende mogelijkheid is voor:

- 1) *plezierige sociale interacties met de houder en eventueel andere honden*
- 2) *gepaste beweging, inclusief rondscharrelmogelijkheden en neusgebruik.”*

Hieruit volgen de onderstaande kaders:

De **grootte van het gebied is essentieel** zodat honden kunnen bewegen op een manier die voor hen nodig is, zoals kunnen draven en

rondsnuffelen. Een veilig losloopgebied is daarom ruim en ondoorbroken, waarbij KHB een halve hectare als minimale grootte benoemt voor een welzijnsvriendelijk losloopgebied.

De vorm is bij voorkeur langgerekt omdat dit beweging stimuleert, en bij de inrichting is variatie belangrijk. Denk hierbij aan natuurlijke glooiing, niet-rechthoekige wandelpaden en plekken die beschutting tegen de hete zon kunnen bieden (bijvoorbeeld struiken en bomen). Diverse beplanting is een pluspunt. Er moet zorgvuldige beplanting en beheer zijn zodat planten die honden vaak verwonden worden vermeden (bereklauw, grasaren). Bankjes en tafels nodigen uit tot zitten/hangen en dragen daarmee niet bij aan de bewegingsbehoefte van de hond. De ondergrond moet zacht en natuurlijk zijn.

De locatie moet verder rustig zijn qua verkeer en geluid, zonder kruisende of nabij liggende (drukke) wegen en paden. Omheining en afrastering moet voldoende hoog zijn en veilig. In- en uitgangen moeten ruim zijn en gescheiden zijn om regelmatig schermutselingen te voorkomen.

Uiteraard moeten er ruim voldoende afvalbakken zijn zodat mensen de poep kwijt kunnen. Hondenpoep dat niet wordt opgeruimd is een veel voorkomende ergernis, maar onderbelicht is de natuurschade die het kan opleveren. Als meststof kan het de voedingsbalans van de bodem van een bepaald ecosysteem verstoren. Ook ziektes en parasieten kunnen via poep overgedragen worden.

Tot slot moet dit natuurlijk wel allemaal duidelijk zijn. Daarom zijn heldere regels en communicatie daarover (via bordjes, folders, digitaal) belangrijk. Naast feedback van gebruikers is samenwerking met hondenprofessionals ook nuttig om te evalueren hoe een losloopgebied functioneert en of het voldoet aan de kaders voor een welzijnsvriendelijk losloopgebied (zie bijlage 1).

Het beoogd resultaat van dit initiatiefvoorstel is dat de bestaande hondenlosloopgebieden

worden geëvalueerd, aangepast en verbeterd aan de hand van bovenstaande kaders. Maar ook dat nieuw aan te leggen hondenlosloopgebieden aan de hand van deze kaders worden vormgegeven.

Wat kan en moet er nu gebeuren?

Op basis van de ervaringen van inwoners en de aanbevolen kaders van de KHB is het duidelijk dat er in Den Haag een hoop te verbeteren valt. De Partij voor de Dieren bepleit een veel actiever hondenbeleid, zodat de gemeente echt aan de slag gaat om de problematiek serieus te nemen. Het is onacceptabel dat er wel hondenbelasting wordt geïnd maar dat er zo weinig gebeurt.

Onderdeel van het actieve hondenbeleid is ook forse stappen zetten bij het verbeteren van de losloopgebieden. Wij geven hierbij alvast een opzet van een aantal verbeteringen die op korte termijn doorgevoerd kunnen worden, maar de lijst van plekken en dingen die nodig zijn is veel langer. Deze voorbeelden geven aan wat de gemeente nu kan en zou moeten doen, maar is geen volledige beschrijving van alle plekken waar verbetering noodzakelijk is.

Bij de Segbroeklaan (en het Rode Kruisplantsoen) zijn er veel klachten over onveiligheid vanwege de nabije verkeersweg. Dit speelt onder andere ook rondom Begraafplaats Oud Eik en Duinen, de Bosjes van Poot (Nieboerweg), de Escampaan, de Scheveningse Bosjes (Teldersweg), het middenpad van de Thorbeckelaan en de Machiel Vrijenhoeklaan. Meer diervriendelijke omheining op gevaarlijke punten is hier wenselijk. Bij de Segbroeklaan is het zo makkelijk voor honden om op de weg te komen en rijden de auto's zo snel dat de verbetering van deze omgeving de hoogste prioriteit moet hebben.

Het losloopgebied bij Ockenburgh heeft nu ook als functie om bij koud weer tot schaatsbaan gemaakt te kunnen worden. Het is het merendeel van het jaar vooral een honden losloopgebied. Gedacht kan worden om te kijken of de schaats functie ook elders in de buurt mogelijk gemaakt kan worden, zodat het losloopgebied verbeterd

kan worden. Als losloopgebied liggen er kansen voor een meer afwisselende inrichting met diverse beplanting, beschutting, ruimere en meer in-en uitgangen, speelsere en stabiele wandelpaden. Zo wordt het uitdagender voor honden, ontstaan er minder conflicten, en is het toegankelijker voor mensen (het middenterrein is nu vaak een modderpoel).

Meer en Bos is een goed voorbeeld van spanningen tussen natuurwaarden en honden, omdat het onder andere ook een vogelrustgebied bevat en kwetsbare bijzondere plantensoorten. Duidelijkere regels, bebording en communicatie is hier bij uitstek nodig.

Bij de Waalsdorpervlakte zijn klachten over een autoweg door het gebied waar ook nog eens hard gereden wordt. Gevaarlijk verkeer gaat niet goed samen met loslopende honden, en moeten worden aangepakt bijvoorbeeld door snelheidsbeperkende maatregelen en omheining. Zolang auto's hier nog toegestaan zijn, kunnen automobilisten door middel van bordjes er ook beter op gewezen worden dat het een honden losloopgebied betreft.

Delen van het strand zijn in de winter losloopgebieden voor honden. Helaas is er vaak geen afvalbak in de buurt om poep kwijt te kunnen. Juist ook in de winter, als er meer honden zijn, zijn voldoende afvalbakken wenselijk.

Glas, plastic, zwerfafval, vuurwerkresten, etensresten, poep: juist voor honden is het extra gevaarlijk. De gemeente kan onder andere inzetten op een consumenten vuurwerkverbod, plaatsing van meer afvalbakken en op meer handhaving door buitengewoon opsporingsambtenaren.

Publieks campagnes, bijvoorbeeld over de effecten op de natuur en risico's van hondenpoep als ziekte-overdrager, kunnen de kennis onder de inwoners hierover verspreiden. Een publiekscampagne die zich richt op het wederzijds begrip is ook van belang. Belangrijk is dat we elkaar begrijpen en dat dit gekoppeld

wordt aan heldere regels, waardoor mensen kunnen joggen, honden kunnen snuffelen en draven, kinderen kunnen spelen, maar dan zonder stress en conflicten.

Aanpak

Neem verantwoordelijkheid **Zorg voor voldoende goede ruime gebieden**

We zijn een stad voor iedereen en moeten niet langer wegstappen van de problemen. Gebruikerservaringen, wetenschappelijk onderzoek, ethische zorgplicht voor gezelschapsdieren: alles wijst erop dat we als gemeenschap de taak hebben om een veilige, uitdagende omgeving te bieden.

Door de coronacrisis hebben meer mensen een hond aangeschaft. Ook blijft het aantal inwoners in onze stad groeien. De verdichting gaat verder door, maar leefbaarheid moet daar centraal bij staan. Zo is het ook van belang dat de voorzieningen voor honden worden meegenomen bij herinrichtingen en nieuwbouwplannen. Hierdoor kan de gemeente sturen op een betere spreiding van de hoeveelheid honden bij een bepaald losloopgebied. Zo voorkomen we een grote hoeveelheid dieren op een klein oppervlak met de bijbehorende gevolgen voor bijvoorbeeld de natuur.

Mensen met honden moeten worden gefaciliteerd middels veilige, natuurlijke en aantrekkelijke losloopgebieden om aan de behoeften op sociaal gebied van de hond te voldoen, en zodat het uitvoeren van natuurlijk gedrag van de hond gestimuleerd wordt. Bestaande losloopgebieden moeten blijven en waar mogelijk verbeterd worden. Ook betekent dit dat iedere wijk in Den Haag minimaal één aantrekkelijk losloopgebied hoort te hebben, zodat iedere hond op loopafstand van huis veilig los kan lopen.

Losloopgebieden in de praktijk

In december 2020 heeft de gemeenteraad een lijst gekregen van gebieden die naast een gevaarlijke locatie liggen (RIS306986). Daaruit

is een lijst van achttien locaties voortgekomen. Helaas zijn er weinig oplossingen voor de locaties aangedragen, vanwege het gebrek aan financiële middelen. In de collegebrief wordt wel gesteld dat kosteloze kleine verbeteringen of verbeteringen die gedaan kunnen worden met zeer beperkte financiële middelen natuurlijk worden uitgevoerd. Ook is aangegeven dat andere voorstellen voor verbeteringen worden meegenomen als ontwikkelingen toch al gaan plaatsvinden bij bijvoorbeeld herinrichtingen. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van heggen of verkeersbeperkende maatregelen.

De collegebrief heeft de titel 'Plan van Aanpak veilige hondenlosloopgebieden', maar in het document ontbreken concrete actiepunten, planning en vervolgstappen. Hierdoor heeft de gemeenteraad geen inzicht in de voortgang van de realisatie van de maatregelen om de veiligheid bij bestaande hondenlosloopgebieden te verbeteren. Wij pleiten ervoor dat dit jaarlijks in voortgangsrapportages gemonitord wordt.

Rotonde Ringelwikke, Leidschenveen

Daar kan ook in worden aangegeven wat er gedaan wordt met nieuw gesignaleerde veiligheidsproblemen.

In 2019 zijn er 21 meldingen geweest bij de dierenambulance van trauma met een hond; acht gevallen gebeurden in de buurt van een losloopgebied. Veel ongelukken worden niet gemeld bij de dierenambulance omdat de mensen met een hond zelf naar een dierenarts zijn gegaan.

In de collegebrief is verder te lezen dat het college de bewoners en de gebruikers van de locaties wil betrekken bij de te nemen maatregelen die het meest wenselijk zijn. Dit moet structureel gebeuren en daarbij moeten ook deskundigen worden betrokken om het beleid te voorzien van gevraagd en ongevraagd advies.

In meerdere wijken in het Den Haag is het te moeilijk om een hond goed uit te kunnen laten. Dit speelt in ieder geval Leyenburg, Transvaal en in het Zeeheldenkwartier. Ook zijn er plekken waar het losloopgebieden op onbegrijpelijk manier is aangelegd, zoals bij de Thorbeckelaan en een rotonde in Leidschenveen.

Veiligheid is een absolute prioriteit Niet langer wachten maar aanpakken

De signalen over gevaarlijke verkeerssituaties zijn ongelooflijk talrijk en helaas overlijden in Den Haag met enige regelmaat honden. Het komt nog veel vaker voor dat honden (ernstig) gewond raken. Het is lastig om een precies aantal te geven omdat veel aanrijdingen met een hond niet geregistreerd worden. Ook de Dierenambulance wordt lang niet altijd ingeseind. Zonder alles per direct massaal te omheinen, moet er zeker aan de slag gegaan worden om de ergste knelpunten te identificeren en met prioriteit de veiligheid te verbeteren.

Verskillende rechters hebben inmiddels diverse gemeenten in het ongelijk gesteld, omdat zij nagelaten hadden om hekken of andere veiligheidsmaatregelen bij onveilige losloopgebieden te plaatsen. Ook wethouders in Den Haag gebruikten in debatten het argument

dat loslopende honden altijd onder appel moeten staan en dat de verantwoordelijkheid van veiligheid bij de mensen met honden ligt. Dit is gegeven de drukte in de stad een teleurstellende houding. De gemeente kan wel degelijk stappen nemen om met relatief weinig extra uitgaven te zorgen voor een veel veiligere omgeving voor mens en dier. Den Haag moet hier met spoed werk van maken.

Natuurbescherming

Bij gebieden waar sprake is van kwetsbare natuur én een kritieke of achteruit hollende kwaliteit van die natuur is het belangrijk om te stellen dat honden nooit de hoofdoorzaak zijn van deze situatie. In elk geval is het de mens, of het nou is door vervuiling door de manier waarop onze economie georganiseerd is, doordat mensen niet de verantwoordelijkheid nemen de hond zo te begeleiden dat de natuur wordt ontzien (denk aan poep opruimen), of doordat de gemeente een hoop nalaat qua informatievoorziening en faciliteiten als prullenbakken. Het belangrijkste is dat wij ons handelen aanpassen.

Bij deze gebieden waar de dreiging van het achteruitgaan van bijzondere natuur acuut is, is het van belang dat hondenpoep niet blijft liggen. De poep heeft namelijk negatieve effecten, bijvoorbeeld omdat het de bodem verrijkt terwijl de bestaande planten voedselarme grond prefereren. Een ander nadeel is dat ziektes via de poep kunnen worden overgedragen aan andere honden of in het wild levende dieren. Dit is onwenselijk en de gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid om dit te voorkomen.

Hoewel veel mensen met honden zich bewust zijn dat het ongewenst is om hondenpoep te laten liggen, is het nog niet bij iedereen bekend dat het nadelige effecten op de natuur heeft. De gemeente heeft hier dus een educatieve en informerende rol te vervullen. Daarnaast rechtvaardigt de verantwoordelijkheid om kwetsbare natuur te beschermen gerichte en frequente handhaving.

Zonering

Zonering betekent dat er regels en beperkingen komen in een bepaald gebied, voor bepaalde doeleinden. Balans is hierbij het sleutelwoord. Aan de ene kant is het onrealistisch en onwenselijk om elk mogelijk gebruik van een ruimte te definiëren en kaders te stellen. Aan de andere kant is het onbegrijpelijk als we continue spanningen tussen diverse gebruikers laten voortbestaan.

In het kader van dit voorstel gaan we uit van gebieden waar honden loslopen maar waar ook andere gebruikers passeren. Bijvoorbeeld gebieden met routes voor paarden, of als honden in losloopgebieden ruimte delen met gemotoriseerd verkeer, of met kwetsbare natuur. Of als mensen met honden bij gebrek aan duidelijkheid, goede alternatieven, begrip of fatsoen ervoor kiezen om ruimte in te nemen die bestemd is voor andere waardevolle doeleinden. Door de hele stad is er te vaak sprake van locaties waar bijvoorbeeld paarden, broedende vogels, joggers, fietsers, scooters en honden elkaar regelmatig tegenkomen. Vaak genoemd zijn het strand en de bosjes van Pex, maar ook de Uithof.

Er zijn in Den Haag speciale vogelrustgebieden waar vogels in het broedseizoen in alle rust kunnen nestelen. Helaas worden deze gebieden ook verstoord, bijvoorbeeld door mountainbikers maar soms ook door loslopende honden. Vaak is het bij mensen onbekend waarom bepaalde gebieden zijn afgeschermd of dat er bepaalde regels gelden. Duidelijke bebording en communicatie kan helpen hier duidelijkheid te scheppen. Door duidelijke bebording en zonering komt er meer aandacht voor hoe diverse gebruikers een gebied op verantwoorde wijze kunnen delen.

In de nota dierenwelzijn heeft de gemeenteraad al vastgelegd dat bij het aanwijzen van veilige losloop- en uitlaatgebieden rekening wordt gehouden met natuurwaarden van de bestaande locatie. Samen met belangenorganisaties en deskundigen op het gebied van spelen, natuur, honden, fietsen etc. wordt naar

locaties in de openbare ruimte gekeken die als nieuw losloopgebied in aanmerking kunnen komen. Ook heeft de gemeenteraad in de nota dierenwelzijn vastgelegd dat de gemeente een integrale hondenbeleid in natuurgebieden hanteert en communiceert om die gebieden optimaal te beschermen en tevens hondenlosloopgebieden in de natuur te handhaven. Het college heeft problemen gesignaleerd aan bodem en planten bij het landgoed Meer en Bos en het Natura 2000-gebied de Bosjes van Poot. De gemeente probeert de druk te spreiden door zonerings- en het creëren van rustgebieden. Het college werkt nog een toezegging uit die gedaan is in februari 2022 omtrent deze zonerings-, natuurwaarden en honden. Die toezegging zou wat de Partij voor de Dieren betreft uitgewerkt terug moeten komen in de eerstvolgende 'jaarlijkse' voortgangsrapportage over het hondenbeleid die we voorstellen in dit initiatiefvoorstel.

Communicatie

Communicatie is momenteel een belangrijke tekortkoming in het Haags hondenbeleid. Veel mensen met honden weten bijvoorbeeld niet waarom ze hun hond niet los mogen laten lopen in een vogelrustgebied. Maar ook gebeurt het wel eens dat bebording wordt aangepast of juist niet waardoor mensen met honden worden beboet omdat het gebied waar ze altijd hun hond uitlieten niet langer meer een hondenlosloopgebied is. Daar mist de communicatie en tijdige aanpassing van bebording naar de nieuwe situatie. Door jaarlijks te controleren kan tijdig worden bijgesteld. Dit kan worden opgenomen en gecommuniceerd worden richting de raad middels de jaarlijkse voortgangsrapportage die dit voorstel beoogt.

Regelmatige enquête onder hondeneigenaren

Zolang het bestaan van de hondenbelasting in Den Haag voortduurt spreekt de gemeente mensen met honden jaarlijks aan, via de uitdrukkelijke plicht om belasting te betalen voor een hond als huisgenoot. Het is een treurig feit dat deze betalingen in de algemene middelen verdwijnen en niet aan (uitvoering van) hondenbeleid ten goede komen.

Waarom worden mensen met honden niet de kans gegeven om op zo'n moment (bij de betaling van de belasting) een enquête in te vullen of input te geven over hun ervaringen met het begeleiden van hun hond(-en) door Den Haag? Het is blijkbaar wel mogelijk om jaarlijks geld te innen, terwijl het luisterend oor vanuit de gemeente ontbreekt. Een enquête levert zeker waardevolle inzichten op, al helemaal als deze wordt geïnterpreteerd en geëvalueerd samen met deskundigen op het gebied van hondenwelzijn.

Het huidige hondenbeleid dateert uit 2013 en is sindsdien niet geactualiseerd. Ook is de afgelopen collegeperiode weinig tot niets gecommuniceerd over de ontwikkelingen op het gebied van het Haags hondenbeleid. Zo is onduidelijk waar nieuwe gebieden bijkomen, welke gebieden verdwijnen en waar honden speeltuinen komen. Om het hondenbeleid blijvend te optimaliseren moet het vaker op de politieke agenda staan. Daarom moet de gemeenteraad jaarlijks een voortgangsrapportage krijgen over het gemeentelijke hondenbeleid. Hierin wordt duidelijk wat er het afgelopen jaar is gedaan en wat de komende uitdagingen zijn. Daarbij worden deskundigen, experts en organisaties betrokken zoals de Koninklijke Hondenbescherming. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies over het gemeentelijke hondenbeleid.

Financiën

De verwachting is dat de kosten van dit voorstel, gegeven de fasering, beperkt is. Deze kosten kunnen binnen de begroting van het programma buitenruimte worden bekostigd.

Verder is het belangrijk te vermelden dat het heffen van een belasting op een levend wezen ongebruikelijk is en wat de Partij voor de Dieren betreft niet wenselijk. Om honden als huisdieren in een stad te kunnen houden zijn, zoals hierboven uitgebreid beschreven, aparte voorzieningen nodig. De gemeente eist momenteel dat Haagse hondenbezitters

hieraan bijdragen middels de hondenbelasting. Indien die eis wordt gesteld, is het belangrijk dat deze inkomsten ook daadwerkelijk aan dit doel worden besteed. Anders is het niet te rechtvaardigen waarom specifiek mensen met honden belast worden. Waarom belasten we dan niet komend jaar voor de verandering eens mensen met kanaries? Of groene fietsen? Of blond haar? Of beter nog, mensen met zeer vervuilende auto's?

De hondenbelasting vertegenwoordigt een verwachte inkomstenpost van ongeveer 2,2 miljoen euro. Geen van de voorgestelde maatregelen leidt tot (een toename van) structurele kosten die zo hoog zouden zijn dat ze niet ruim binnen het budget passen. Het verbeteren van de veiligheid en kwaliteit van losloopgebieden zal investeringen vergen, maar kan de komende jaren gefaseerd worden uitgevoerd, waarbij prioritering op basis van veiligheid en natuurbescherming wenselijk is. Een gevolg is dat de hondenbelasting in dit geval niet meer als lappendeken kan worden gebruikt om elders gaten in de begroting te vullen. Belangrijk om nu te constateren is dat Den Haag jarenlang miljoenen euro's heeft binnengeharkt van mensen met honden, en dat het tijd is dat dit geld ook daadwerkelijk ten goede komt aan het faciliteren van een prettige stad voor mens én dier. Naast de dekking via de hondenbelasting kan gedacht worden aan het dekken van de kosten uit posten zoals het citymarketingbudget.

het veiligheidsmaatregelen betreft, zo snel mogelijk ingaat.

Planning en communicatie

Met dit initiatiefvoorstel wordt voortgebouwd op de acties uit het hondenbeleid en de uitkomsten van tussentijdse evaluaties van de gemeente (RIS306986 en RIS311015). Het rapporteren over de voortgang van deze maatregelen kan daarom jaarlijks plaatsvinden via de voorgestelde voortgangsrapportage over het hondenbeleid. Specifiek zal de gemeente op basis van dit voorstel de communicatie op het gebied van het hondenbeleid moeten intensiveren. Dit is nader toegelicht in voorgaande hoofdstukken. Wenselijk is dat het nieuwe beleid, zeker waar

Ontwerp-raadsbesluit

De gemeenteraad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen d.d. ..., gezien het voorstel van Robin Smit, Partij voor de Dieren.

Besluit:

1. dat de gemeente de aanleg van nieuwe veilige, natuurlijke en aantrekkelijke losloopgebieden waarbij het welzijn van honden centraal staat, faciliteert en stimuleert;
2. dat de gemeente bestaande losloopgebieden tot veilige, natuurlijke en aantrekkelijke gebieden omvormt waarbij het welzijn van honden centraal staat;
3. dat jaarlijks een voortgangsrapportage over het gemeentelijke hondenbeleid naar de gemeenteraad wordt gestuurd. Hierin wordt duidelijk wat er het afgelopen jaar is gedaan en wat de komende uitdagingen zijn;
4. dat de gemeente deskundigen, mensen met honden en experts zoals de Koninklijke Hondenbescherming bij het gemeentelijke hondenbeleid en de daaruit volgende voortgangsrapportages betreft;

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ...

De griffier,

De voorzitter,

Dankwoord

Als woord van dank wil de Partij voor de Dieren Den Haag de vrijwilligers bedanken die de enquêtes hebben afgenomen. Ook een groot woord van dank aan alle respondenten van de enquête voor het delen van hun ervaringen en ideeën omtrent het verbeteren van de veiligheid van hondenlosloopgebieden in onze stad. Tot slot bedanken wij de Koninklijke Hondenbescherming voor het delen van kennis, expertise en onderzoeken, waaronder het witboek. Het voorstel zoals het nu voorligt was niet mogelijk geweest zonder deze inzet, bereidwilligheid, inzichten, ervaringen en expertise. Onze dank is groot.

Bibliografie

Ineke van Herwijnen. Witboek hondenlosloopgebieden en welzijn. Amersfoort & Den Ham, 1 september 2020. Sieneke Groenman, editor. Verkregen via Koninklijke Hondenbescherming (KHB).

Bijlage 1

Overzicht factoren en aspecten van welzijns-vriendelijke hondenloopgebieden

Deze factoren en toelichting komen voort uit het Witboek hondenloopgebieden en welzijn van de Koninklijke Hondenbescherming.

Grootte

Grotere gebieden nodigen uit tot optimale bewegingsvrijheid. Een activiteitenkerngebied voor een hond is 5000m². Grotere gebieden scoren hoger op tevredenheid onder de mensen met honden.

Locatie

Rustige ligging, qua geluid en geen deelgebruikers. Honden zijn geluidsgevoelig, de helft van alle honden heeft geluidsangsten en geluidsrijke gebieden geven stress. Zo doorkruist er geen fietspaden en ligt het loopgebied niet langs een drukke weg. De vorm van het loopgebied bepaalt uitnodiging tot beweging en beperkt overlast. Langgerekte gebieden hebben de voorkeur.

Inrichting

Diversiteit in natuurlijk materiaal zorgt voor natuurlijke gedagsverrijking en dat is van belang voor positieve bijdrage aan hondenwelzijn. Het neusgebruik van de hond moet worden gestimuleerd. Schaduw en beschutting zijn essentieel, maar ook voldoende voorzieningen om ontlasting weg te gooien.

In/uitgang

Ruim opgezet en verschillende in en uitgangen. Smalle en drukke in-/ of uitgangen zijn voor honden vaak onplezierig. Dit leidt vaak ook tot ongelukken.

Ondergrond

Natuurlijke en zachte ondergronden zijn een must. Niet glad en geen harde ondergronden. Hierdoor slijten de zolen sneller of gaan stuk. Bovendien houden harde ondergronden warmte vast.

Type beplanting/ begroeiing

Divers met veiligheid als uitgangspunt. Diversiteit in beplanting is uitnodigend en stimuleert onder andere het neusgebruik en draagt bij aan biodiversiteit. Maar de beplanting moet wel veilig zijn. Voorkom berenkluwen en grasaren. Let op beplanting en aantrekkelijkheid van teken.

Bebording/ afrastering

Duidelijke bebording draagt bij aan heldere communicatie. Zodra afrastering nodig is om veiligheid van dier te vergroten, dan is het voldoende hoog (minimaal 1,5m) en veilig.

Regels & communicatie

Toegang tot kwetsbare gebieden beperken door zonering toe te passen of andere voorwaarden stellen. Het betrekken van mensen met honden en deskundigen bij het beleid en evaluaties.